1840

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG-, EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS-BLAD.

Dingsdag 8 Januarij.

DE BREDASCHE COURANT verschijnt van af 1 Januarij op het voet der meeste Provinciale Bladen, driemalen 's weeks, te weten: Dingsdags, Donderdags en Zondags. De Prijs van het nieuwe Abonnement is per drie maanden, franco per post door het Rijk ƒ 3,60, en ƒ 3,25 binnen de Stad Breda.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 3den Januarij.

Bij de aanspraak namens het korps diplomatiek, bij gelegenheid van het nieuwe jaar, den koning gedaan, heeft wederom de oostenrijksche gezant, graaf *Appony*, als oudsten in jaren, het woord gevoerd, en hoofdzakelijk gezegd, dat het korps diplomatiek wederom het genoegen had den koning geluk te wenschen met den voorspoed van Frankrijk en de handhaving der orde, en het vol vertrouwen had op het behoud van den vrede, ter zake van de wijsheid der monarchen, de vriendschappelijke betrekkingen der kabinetten en de waardering der voordeelen, die Europa reeds van den vrede genoten had. — De koning antwoordde, dat hij hoopte, dat de bestaande goede betrekkingen tusschen de kabinetten nog meer versterkt zouden worden, en dat in het jaar 1840 de algemeen gekoesterde wenschen voor het behoud van den vrede der wereld en de bevestiging der orde vervuld zouden worden.

De aanspraken van de presidenten der beide kamers, namens dezelve en van de verdere staats-ligchamen, droegen alle blijken van de genegenheid die men den koning en de leden van zijn gezin toedraagt; in genoegzaam alle deze aanspraken wordt hulde gebragt aan de wijsheid en moed des konings, in de moeijelijke tijdsgewrichten der tien verloopene jaren.

— De commissie voor het adres van antwoord der kamer heeft met eenparigheid de redactie van het ontwerp aan den heer *de Remusat* opgedragen. Naar men zegt hebben de ministers, die zich in den boezem der commissie begeven hebben, om inlichtingen te geven, de leden der commissie zooveel mogelijk bevredigd. Omtrent de oostersche zaken had de maarschalk *Soult* verklaard dat over deze kwestie nog onderhandeld werd.

Bij de pairs zal het ontwerp heden in de bureaux worden medegedeeld.

— Eene telegraphische depeche van den 31sten ll. uit Marseille vermeldt, dat er dien dag ruim 900 man aan boord van de *Algiers* naar Afrika waren ingescheept. Sedert het uitbreken der jongste vijandelijkheden waren nu reeds 10,660 man naar Afrika overgevoerd.

— Van de oostelijke Pijreneen wordt geschreven dat de generaal *Valdes*, die de betrekking van kapitein-generaal van Katalonie bekleedde, zijne demissie had ingezonden op grond van den staat zijner gezondheid, en zonder de aanneming daarvan af te wachten, zijn kommandement aan den generaal *Buerens* had overgedragen. De generaal *Seoane* had eveneens zijn kommandement neergelegd en was ad-interim door den generaal *Pastor* vervangen.

Ook in deze berigten wordt vermeld dat *Cabrera* zich onlangs kortstondig te Flix aan den Ebro had vertoond. — De karlisten door zekeren *Llarch de Copons* aangevoerd, bedreigden op nieuw de vlakten van Tarragona.

— De fondsnotering was heden: 5 pCt. 111,75; 3 pCt. 80,45; Sp. Ardoin 24⅞; Passive 6; Rom. L. 101.

Van den 4den. De koningin en verscheiden andere leden der koninklijke familie, hebben zich eergisteren, den verjaardag van den dood der prinses *Maria*, naar Dreux begeven, alwaar deze prinses begraven is, en hebben in het kasteel aldaar eene lijkdienst doen vieren.

De bladen zijn nog gevuld met al de aanspraken die den koning ter gelegenheid van den Nieuwjaarsdag gedaan zijn.

— De ministeriele verandering die voor een paar dagen als op handen voorgedragen werd, wordt thans voor een goed deel weder tegengesproken.

— Uit Spanje wordt gemeld, dat de generaal *Espartero* verlangen zou dat de oorlogsminister *Narvaez* zijne portefeuille aan den generaal *van Halen* afstond. Deze stond echter weinig in gunst bij den minister *Arrazola*, die met de reorganisatie van het kabinet zou belast worden, in geval eener ministeriele ontbinding, wanneer *Narvaez*, *Calderon*, *Collantes* en *San Millen* zouden opgeofferd worden. Men merkte op, dat de beide gezanten van Frankrijk en Engeland ieder in zijnen geest hunnen invloed zochten te doen gelden; doch de laatstgenoemde had het voordeel, dat de gezant zelf te Madrid werkzaam was, terwijl de kolonel *Wylde* in het hoofdkwartier van *Espartero* naar de instructien van den gezant werkte.

— De *Moniteur parisien* vermeldt dat een herder in den omtrek van Versailles een verroest blikken doosje gevonden heeft waarin zich 357 gouden Napoleons bevonden, met een papier, houdende: „ Julij 1815. Dit behoort aan *J. B. Enazeaux*, van Marchiennes-au-pont, soldaat in het . . . . . regiment van linie."

— Ter beurze van heden (*4 Januarij*) waren genoteerd 5 pCt. 111,75; 3 pCt. 80,50; Spanje 24⅝, Passive 5⅜; Nap. r. 102,05; Rom. L. 101⅝.

ENGELAND.

LONDEN, den 4den Januarij.

De *Brighton Gazette* vermeldt, dat aan al de hoven van het vaste land is bekend gemaakt, dat de drie Prinsen van Saxen Coburg, de vader en de beide Zonen, tegen den 28sten Januarij in Engeland zullen komen en het huwelijk den 3den Februarij zal voltrokken worden.

„H. M. zal aanstaanden Woensdag een lever houden, waarbij Z. Exc. baron *Brunow*, Z. Exc. de Nederlandsche minister, de heer *Dedel*, enz. door lord *Palmerston*, aan de Koningin zullen worden voorgesteld.

Volgens den *Courier* zou er weinig hoop bestaan, dat de heer *van Brunow* in zijne nieuwe zending slagen zou.

— Heden morgen zijn er brieven uit New-York tot den 5 der vorige maand ontvangen. Het Congres was den 1 vergaderd geweest, doch had zich meest met de verkiezingen bezig gehouden. Bij het vertrek dezer brieven, had de president zijne aanspraak, tot opening van het Huis, nog niet gedaan.

— Uit Lima heeft men tijdingen tot den 10 October. De Chilische troepen zouden den 18 Callao verlaten en zich naar Valparaiso begeven. *Santa-Cruz* was tot voorzitter van Bolivia benoemd, en in Lima dacht men algemeen, dat, onmiddellijk na het vertrek der Chilische troepen, er aldaar eene onwenteling ten behoeve van *Santa-Cruz* zou uitbarsten, daar het bestuur van *Gamarra* geheel impopulair was. Onderscheidene Chilische soldaten waren uit haat van die uit Lima vermoord geworden.

— Gisteren stonden de 3 pCt. gec. 92 drie achtste; Ned. 2½ pCt. 52⅞; dito 5 pCt. 99¼; Spanje 24⅛; Portugal 24.

BELGIE.

BRUSSEL, den 5den Januarij.

De *Politique* verzekert dat men ongen gezant te Londen, den heer *van de Weijer*, als ook den senateur *H. de Merode* had willen overhalen, om de portefeuille van de buitenlandsche zaken aan te nemen, doch dat beiden geweigerd hadden.

— Een onzer bladen spreekt van eene hevige woordenwisseling die tusschen den generaal *van der Smissen* en den heer *van de Weijer* had plaats gehad, bij gelegenheid dat de eerstgenoemde den laatsten bezocht. Eene uitdaging tot een tweegevecht des generaal was daarop gevolgd, doch de heer *van de Weijer* had geweigerd, om die uitdaging aan te nemen.

— De heer *van de Weijer* zou reeds morgen naar Londen terugkeeren.

— Men verzekert dat de koning op den Nieuwjaarsdag aan den heer *de Theux* zou gezegd hebben, dat hij, na hem de ministers

lijkste tijden te hebben zien doorkomen, hoopte hem nog lang aan het hoofd van de zaken te zien.

— Het hoog militair geregtshof heeft den heer *Vleminckx*, chef der geneeskundige dienst, vrijgesproken van de beschuldiging door *Barthels* tegen hem in den *Belge*, wegens misbruik in zijn bestuur, ingebragt. Men zegt thans dat zoo wel het publiek ministerie als de heer *Vleminckx*, *Barthels* wegens laster vervolgen zullen.

— Het *Journal de Liège* zegt met genoegen zijne lezers te kunnen aankondigen, dat de onderhandelingen met betrekking tot de vaart op de Maas, met een' gelukkigen uitslag bekroond zijn.

— In het *Commerce Belge* leest men: De voorspelling van het einde der wereld tegen morgen den 6den januarij tusschen elf uren en middernacht, schijnt hare werking op de bijgeloovige gemoederen gedaan te hebben. Men verzekert dat bijna al de kerken van Brussel tot negen uren geopend zijn gebleven voor de confessie der talrijke geloovigen.

„Eene vrij zonderlinge vergelijking kan heden gemaakt worden; dat namelijk in 1740 de koude juist op denzelfden dag als nu, den 5den januarij, begon; tot op dat tijdstip had de winter zich nog niet doen gevoelen. Zie daar de vergelijking tusschen 1740 en 1840, die ons tegen de voorzeggingen gerust stelt."

— De *Courrier de la Meuse* vermeldt dat de zachte weersgesteldheid van de vorige maand, zoo zeer op de groeikracht van het plantenrijk had gewerkt, dat men in den omtrek van Luik, aan de helling van een tuin, eenige versche aardbeijen had geplukt.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 6den Januarij.

Z. K. H. de Prins *Eduard van Saksen-Weimar* heeft gisteren morgen de residentie verlaten, om naar Engeland terug te keeren.

— Naar men verneemt is er bij de benoeming van den generaal-majoor *H. R. Trip* tot adjudant-generaal van Z. M., tevens bepaald, dat hij in die hoedanigheid behooren zal tot de groot-officieren van 's konings huis.

— Eergisteren heeft de heer *D. J. van Ewijk*, onlangs door den Koning tot Gouverneur van Noordholland benoemd, als zoodanig, den eed in handen van Z. M. afgelegd, en is vervolgens naar Haarlem vertrokken, om zijne nieuwe functie te aanvaarden.

— De heer generaal-majoor *Schuurman*, die op den 1 dezer de betrekking van Directeur-Generaal van Oorlog aanvaardde, heeft, naar men verneemt, op den daaropvolgenden dag, de hoofdambtenaren en hoofdofficieren, bij het departement van oorlog werkzaam, op een diner, in *den Ouden doelen* gegeven, bij zich vereenigd.

— Z. Exc. de graaf *von Wijlich und Lottum*, gezant van Z. M. den Koning van Pruissen bij het Nederlandsche hof, is gisteren avond, uit Berlijn, in de residentie teruggekeerd.

— Ten gevolge eener missive van Z. Exc. den minister van binnenlandsche zaken, is ter kennisse van de gemeente-besturen gebragt, dat het Z. M. behaagd heeft, den minister van financien te magtigen, om de noodige orders te stellen, ten einde, over het jaar 1840, bij voortduring worde geheven het nu al werkelijk op den vervoer van haardasch naar Belgie weder ingevoerd regt, en zulks onder teruggave van de helft van dat regt, bij wijze van gratificatie op denzelfden of dergelijken voet als vroeger, ten aanzien van restitutien, bij wijze van gratificatie, voor accijnsgoederen heeft plaats gehad.

— Z. M. heeft, met wijziging in zooverre van het besluit van 7 September 1832, n°. 26, bepaald, dat, te rekenen van den 1sten Februarij eerstkomende, voortaan geene certificaten van Nederlandschen oorsprong voor katoenen lijnwaden zullen worden geviseerd, dan alleen voor de zoodanigen, als binnen 's lands zullen zijn geweven en alle verdere bewerkingen zullen hebben ondergaan. Hieruit volgt, dat, te rekenen van hetzelfde tijdstip, geene certificaten van Nederlandschen oorsprong meer zullen worden geviseerd voor geverwde of gedrukte katoenen, indien dezelve niet geverwd of gedrukt zijn op lijnwaden, die binnen 's lands zijn geweven en aldaar alle verdere bewerkingen hebben ondergaan.

Ten gevolge van een en ander, zijn de plaatselijke besturen verzocht, geworden, om de in hunne stad of gemeente gevestigde katoenfabrijken bekend te maken met deze beschikking, welke voor die trafijken een voorslag behoort te zijn, om zich met zorg over de weringen op de nieuwe wetten van die qualiteiten van lijnwaden, welke worden drukkerijen en verwerijen bij voorkeur gewild zijn, die thans meestal van buitenlands worden getrokken.

— Naar men verneemt zullen de certificaten van dienst, tot het bekomen van vrijstelling, als anderszins benoodigd, voortaan, niet uitsluitend meer opzigt tot het wapen der infanterie, maar *in het algemeen*, bij de hoofdadministratien van al de korpsen der armee, kunnen en behooren te worden aangevraagd.

— Te 's Gravenhage wordt tegenwoordig veel gesproken van groote veranderingen, die de regering voornemens zou zijn in het personeel van het collegie der algemeene rekenkamer te maken en welke in verband zouden staan met de nieuwe inrigting en regeling van dat collegie, welke tegenwoordig een punt van ernstige overweging bij de regering uitmaken.

— Te Utrecht is gisteren overleden de heer Mr. *L. van Toulon*, staatsraad, gouverneur der provincie Utrecht, kommandeur der orde van den Nederlandschen Leeuw. De Koning verliest in hem een getrouw staatsman, het rijk, inzonderheid de provincie Utrecht, een kundig regent, die door velen zal betreurd worden.

— Uit Nijmegen schrijft men, dat de aanhoudende stand der lage rivieren, gedurende de jongste maanden, geen zoo spoedige was van het water had doen verwachten als zich thans vertoonde. De Waal was sedert eenige dagen buiten hare oevers getreden en baarde reeds eenige bezorgdheid, schoon het water den 2den dezer toch weder vallende was.

— Het getal reizigers, dat van den 1 November tot den 31 December ll. den Hollandschen ijzeren spoorweg tusschen Haarlem en Amsterdam bereden heeft, beloopt 28,171; de opbrengst van dien weg heeft in die tijdruimte bedragen *f* 14,938,93½. Van de opening van dien weg tot den 31 December, hebben 77,763 personen van dit middel van vervoer gebruik gemaakt, en is de opbrengst *f* 41,765,19 geweest.

— Dezer dagen heeft de advocaat-generaal *Lightenvelt*, voor den Hoogen Raad, conclusien genomen in de zaak van *Casper Seyn*, uit Leiden, en geconcludeerd tot cassatie van het arrest en van de instructie, op grond, dat een beëedigd klerk den regter-commissaris had bijgestaan bij het getuigenverhoor, en in het breede getracht te betoogen, dat de nietigheid, daaruit voortvloeijende, *in casu* niet gedekt is en niet gedekt kon worden.

— Uit eene algemeene opgave, voorkomende in het *Weekblad van het Regt*, blijkt, dat het getal studenten en dat der studenten in de regten aan de hooge scholen hier te lande, beloopt als volgt:

	Getal Studenten.	In de Regten.
Leiden	614.	272.
Utrecht	510.	126.
Groningen	274.	83.
	1398.	481.

— Te Utrecht zijn in 1839 geboren 1628 kinderen, als 813 jongens en 815 meisjes, waaronder 21 paar tweelingen; overleden zijn er 1302 waren 74 doodgeborenen, 350 huwelijken werden er gesloten, twee echtscheidingen hadden er plaats. Met 1838 vergeleken, werden er 118 personen minder geboren, overleden er 142 personen, en is het getal huwelijken 38 minder geweest.

— Te Amersfoort werden in 1839 geboren 466 kinderen, en overleden 349 personen, 86 huwelijken werden er gesloten.

— Gedurende het jaar 1839 zijn te Haarlem geboren 438 zonen en 417 dochters, te zamen 855 kinderen; waaronder 14 paar tweelingen. Gestorven 319 personen van het mannelijk, en 326 van het vrouwelijk geslacht, te zamen 645. Gehuwd 198 paren.

— Te Groningen zijn in het afgeloopen jaar aan het bureau van den burgerstand de geboorte aangegeven van 1009 kinderen behalve 56 doodgeboren; 302 paren zijn er gehuwd, 1 paar gescheiden; het getal der overledenen bedraagt 760.

— Te Zierikzee zijn in 1839 geboren 134 kinderen van het mannelijke en 131 van het vrouwelijke geslacht, te zamen 265 waaronder 8 levenlooze; zijnde 13 minder dan in 1838. Overleden 137 personen, zijnde 52 minder dan het vorige jaar. Huwelijken 47; echtscheidingen geen.

— Uit een overzigt der Java-Indigo-veilingen, sedert 1830 door de Nederlandsche Handelmaatschappij gehouden, blijkt, hoe aanmerkelijk de kultuur van dat gewas in de laatste jaren op genoemd eiland is toegenomen. In 1830 werden te Rotterdam niet meer dan 35 kisten ingevoerd; in 1839, 2696, terwijl de voorraad aldaar bovendien uit 1285 kisten bestaat.

STRAFWETGEVING.

Dronkenschap in de wet aan te nemen onder de modificerende omstandigheden van misdaad, houden wij voor een hoogstgevaarlijk, althans hoogstbedenkelijk punt. Wel is waar zoude men zich kunnen bepalen tot het vaststellen van enkele gevallen, waarin onwillige of toevallige dronkenschap eene verandering van straf zou kunnen ten gevolge hebben. Maar het blijft niettemin altijd practisch waar, dat bij de toepassing der strafwet het altijd een moeijelijk iets uitmaakt, om de belangen der maatschappij en die van den misdadiger in zoodanige overeenstemming te brengen, dat aan beide voldaan zij. Dronkenschap bij de toerekening van schuldpligtigheid in aanmerking te nemen, komt ons, onder verbetering, voor dat slechts dan alleen aannemelijk is, wanneer die staat van dronkenschap het gevolg is van andere oorzaken, buiten wil van den beschonkene, bij voorbeeld, wanneer men, zonder voorkennis van hem die drinkt, onder zijnen drank gedistelleerde waters heeft gemengd, die hem noodzakelijk moeten bedwelmen en in staat van

dronkenschap brengen. Overigens houden wij vooral het acht geven der regters *op den graad van dronkenschap* eens te regt staanden persoons, voor schier ondoenlijk en daarom voor een onbruikbaar voorschrift van den wetgever. Een te dien opzigte allermerkwaardigst, gelukkigerwijze zeldzaam voorvallend soort van regtsgeding, had onlangs plaats voor het Provinciaal Geregtshof te Groningen; en hoewel het openbaar ministerie, zoo wel als de verdediger, over het toerekenbare der schuld in het breede hebben uitgeweid, schijnt men het daarvoor te moeten houden, dat de, niet alleen natuurlijk regt, maar ook wijsgeerig beschouwde aanmerkingen over het toerekenbare van schuld aan misdaad, in staat van dronkenschap, het gevoelen hebben doen zegevieren, dat, zoo al eene vermindering van straf soms mogt kunnen opgelegd worden, echter het toerekenen van schuld onbetwistbaar blijft. Het [illegible] de wetgever genoegzaam daarin voorzien heeft, onder de woorden *verzachtende omstandigheden*, in artikel 209 van het wetboek van strafvordering, mits bij het wetboek van strafregt dan dit begipsel alleen werd vooruitgezet: dat alleen onwettige of toevallige dronkenschap, aanleiding geven kan tot vermindering van straf, welke vermindering van straf, volgens de bij het ontwerp voorgestelde gradatien weldadig werken kan. Maar, zal men misschien zeggen: met dit al blijft de condemnatie, en de straf doet soms minder dan de schande van het vonnis; en de rehabilitatie is bij het wetboek van strafvordering onmogelijk gemaakt. Wij gelooven vooreerst, dat dit eene dwaling is; want er zal wel in allen gevalle bestaan een verseren *in re illicita*: zoo dat voor die zeldzame gevallen, waarin zulks niet mogt plaats hebben, *het regt van gratie* zou kunnen uitgeoefend worden. Dit regt van gratie wordt misschien, doch juist ten gevolge van den staat der strafwetgeving, te veel uitgeoefend en daardoor verliest men voor de wet het noodzakelijk ontzag. De zedelijke kracht der wet gaat daardoor veelal verloren. Maar de *rehabilitatie*? Is *rehabilitatie* iets anders dan opheffing van straf, of herstel in regten, met tenietdoening van de uitwerkselen van een strafvonnis? Het is waar, het wetboek van strafvordering heeft niet, zoo als *de Code d'Instruction Criminelle*, den vorm der rehabilitatie geregeld: eene wijze van rehabilitatie die niet zeer wenschelijk of geschikt was om vroegere misdrijven te doen vergeten. Maar in onze wetgeving is de rehabilitatie niet onmogelijk gemaakt. Bij de discussie van het wetboek van strafvordering ten jare 1828, is in de 1ste sectie der Staten Generaal op den 22sten titel de aanmerking gemaakt, dat daarin niet voorzien was, en heeft men daarvan de reden gevraagd, en de regering, welke, nadat men daarop in 1829 wederom was teruggekomen, heeft geantwoord: » dat het middel van *rehabilitatie* in het wetboek is weggelaten, omdat het, in het fransche Wetboek van Strafvordering bekende en alhier bedoelde middel van rehabilitatie, *eigenlijk niet behoort tot de procesorde* en zelfs eerder beschouwd kon worden als een middel van gratie, *post plenariam causae cognitionem*, dan wel als een middel van justitie; daar die rehabilitatie in Frankrijk verleend wordt door den Koning in eenen geheimen raad, welks zamenstelling, even als de geheele inrigting met de instellingen van het fransche inwendig bestuur geheel verbonden is; terwijl het regt van gratie in de Nederlanden door den koning volgens art. 67 der grondwet uitgeoefend wordt, in overeenstemming der bepalingen bij dat artikel voorkomende, en in de zeldzame gevallen, welke volgens het fransche wetboek voor rehabilitatie vatbaar zijn, hetzelfde oogmerk door opene brieven van abolitie kan bereikt worden." Hoewel nu bij de eerste [illegible] is wedersproken, en men de rehabilitatie voor een middel van justitie heeft willen gehouden hebben, en het regt van abolitie aan den koning niet wilde toekennen; zoo heeft echter de Tweede Kamer en daarna de Eerste Kamer der Staten Generaal, daarmede genoegen genomen, door de aanneming der wet, en moest men dus tot het besluit komen, dat niet de rehabilitatie *onmogelijk* is bij de tegenwoordige wetgeving; maar alleen de wijze dier rehabilitatie is opgelost in eene uitoefening van het regt van gratie. — Waaruit volgt, dat de bedenkingen tegen het niet opnemen van *dronkenschap* onder de niet toerekenbare omstandigheden, zoo als die van zinneloosheid en soortgelijke, ten eenemale komt te vervallen.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — De hoogleeraar in de werktuigkunde aan de Polytechnische school te Weenen, BURG, heeft dezer dagen van H.H. M.M. de koningen van *Pruissen*, *Saksen* en der *Nederlanden* als een blijk van onderscheiding wegens de aanbieding zijner nieuwe mathematische leerboeken en als eene hulde aan zijne verdiensten, eene gouden medaille ten geschenke ontvangen. — Onlangs werd aangekondigd (zie ons Nommer van 16 Dec. 1839), dat de te *Berlijn* verschijnende *Jahrbücher für wissenschaftliche Kritik* met het begin dezes jaars zouden ophouden te verschijnen. Thans verneemt men echter uit *Berlijn*, dat integendeel dit tijdschrift zal voortgezet worden; het [illegible] zoo men dacht in verband met een ander, dat e ven ongegrond bevonden is, dat namelijk verscheidene hoogleeraren het wijsgeerig stelsel van HEGEL toegedaan, hun ontslag bekomen hadden. — Het vroeger aangekondigde 5de deel van de *Monumenta Germaniae historica*, van de vijfde tot de vijftiende eeuw gaande, door een gezelschap van duitsche geleerden, onder toezigt van den geleerden Dr. G. H. PERTZ, bijeenverzameld, ziet thans het licht. De prijs van dit deel, waar bij gevoegd zijn vijf folio bladen met proeven van handschriften, komt, op best papier, op 20⅔ Rthlr. en op gewoon papier op 16 Rthlr. 16 Gr. De 5 deelen uitmakende [illegible] bladen druks, en 31 bladen met proeven van handschriften, kosten 89 Rthlr. en 60 Rthlr. 8 Gr. Met het drukken van het zesde deel zal nu weldra begonnen worden. — In een werk, onder den titel: *Versuch einer Darstellung der Christologie des Korans*, heeft de professor in de geschiedenis aan het gymnasium te *Buchsweiler*, E. F. GERÖCK, alles zoeken bijeen te brengen en toe te lichten, wat over CHRISTUS en het Christendom in den Koran gevonden wordt, steeds met aanhaling van de des betrekkelijke gevoelens der Mahomedaansche schrijvers. » Op een tijdstip, — dus wordt in het berigt van de uitgave gezegd — waarop het Oosten de opmerkzaamheid van het christelijke *Europa* zoo zeer tot zich trekt, waarop de Mahomedaansche volken in naauwere aanraking met de christenwereld komen en de staatkundige betrekkingen zich aan de godsdienstige onderwerpen aansluiten, kan eene toelichting van de christologie des Korans niet ongepast schijnen." In een aanhangsel wordt voorts over het oordeel van den Koran, nopens de christenen en over den geest van verdraagzaamheid gehandeld. — Het bestuur van de groote opera te *Berlijn*, heeft in het najaar eindelijk gevolg gegeven aan een reeds lang opgevat voornemen, om voorstellingen te geven van zulke oude opera's die verdienden voor de vergetelheid te worden bewaard. Zoo werden in de maanden September en October de *Armida* van GLUCK, en *Azur, koning van Ormus* van SALIERI opgevoerd; in de helft van December werd door het bestuur eene voorstelling gegeven van eene opera-comique van MEHUL, *une Journée aux avantures*, waarvan de Baron VON LICHTENSTEIN, onlangs eene vertaling had gemaakt. Dit stuk, dat te Berlijn nog nimmer gespeeld was, vond buitengemeenen bijval.

ENGELAND. — De president der britsche Akademie van kunsten, de heer SHEE, is voor het tegenwoordig jaar op nieuw als zoodanig ingekozen. — Volgens den *Globe* zal er in *Engeland* eene nieuwe expeditie naar den *Niger* worden uitgerust, waartoe drie ijzeren stoombooten, onder het bevel van den kapitein TROTTER, zouden bestemd zijn. Het eigenlijk doel der expeditie was nog niet regt bekend, maar zou wel hoofdzakelijk bestaan in het verkrijgen van eene meerdere kennis der gezegde rivier. — De grootste bijzondere bibliotheek in het Vereenigd koningrijk wordt gerekend te zijn die van den bisschop van *Cork*, Dr. MURPHY. Dezelve bevat 70,000 deelen, en moet in *Ierland* slechts voor de Bibliotheek der hoogeschool van *Dublin* onderdoen.

FRANKRIJK. — De Akademie van Wetenschappen heeft den 30sten ll. hare jaarlijksche openbare vergadering gehouden. De heer ARAGO heeft bij die gelegenheid de lofrede gehouden op AMPÈRE. Onder de toegewezen prijzen behoorde die in de sterrekunde, door LALANDE gesticht, aan den kolonel BROUSSEAUX, voor zijn werk *Mesure d'un arc de parallèle moijen entre le pôle et l'équateur*; de prijs in de werktuigkunde werd toegewezen aan den heer [illegible], in de statistiek, aan den heer DUCHATELIER, enz. — De door verscheiden geschriften bekende mathematicus GUERRET is dezer dagen te *Pleurtuit* (Dept. *Ile et Villaine*), waar hij zich van *Montpellier* tot herstel zijner gezondheid begeven had, overleden. Hij laat verscheidene onuitgegevene werken na, waaronder eene overzetting van EULER. — Ook de beroemde bloem- en fruitschilder VAN SPAENDONK, van wien zich onderscheidene zeer verdienstelijke stukken op de openbare tentoonstellingen en in de kabinetten der liefhebbers bevinden, is dezer dagen in hoogen ouderdom te *Parijs* overleden.

NEDERLANDEN. — Bij de boekhandelaars LUCHTMANS en VAN DER HOEK, te *Leiden*, is in het licht verschenen de eerste aflevering van het belangrijk werk, getiteld *Verhandelingen over de natuurlijke Geschiedenis der Nederlandsche overzeesche bezittingen*, door de leden der Natuurkundige commissie en andere schrijvers, uitgegeven onder directie van de heeren C. G. C. REINWARDT, C. J. TEMMINCK, C. L. BLUME en J. VAN DER HOEVEN. — Door *Teyler's tweede Genootschap* is de navolgende prijsvraag uitgeschreven: » Bij het groot belang, hetwelk het koningrijk der Nederlanden in deszelfs Oost-Indische bezittingen heeft, komt het niet ongepast voor te vragen: De geschiedenis dezer volkplantingen. Sedert 1681 tot op dezen tijd en haren tegenwoordigen staat, zoo met betrekking tot nijverheid en handel, als tot de wetenschappen, de letteren, het onderwijs en de godsdienst." De prijs is eene gouden medaille van f 400 innerlijke waarde. De verhandelingen moeten in het Nederduitsch, Fransch, Engelsch of Hoogduitsch geschreven, en voor 1 April 1842 ingezonden worden. — Aan het Athenaeum te *Deventer* is tot hoogleeraar in de kruidkunde benoemd de heer J. F. HOFFMANN, med. doct. van *Gouda*, die van eene [illegible] reis eerstdaags terug verwacht wordt.

ALLERLEI.

HET JAAR VEERTIG.

(uit de fransche dagbladen).

Ziedaar ons in 1840. Sidderen wij van vrees, in afwachting van 1841, *om met het jaar veertig den draak te steken*, wanneer wij, wel te verstaan, tot zoo lang in 't leven gelaten worden.

Eene daadzaak is het, dat het getal *veertig* in den loop der eeuwen en in de loterij der tijden altijd voor zeer noodlottig gehouden is. Van waar dit bijgeloof. De geleerdsten zijn er onkundig van; maar het bestaan is niet twijfelachtig en een spreekwoord heeft de echtheid gestaafd.

In de vorige eeuw, in de schoonste jaren der regering van LODEWIJK XV, voorspelden de almanakken, dat het jaar 1740 noodlottig zou zijn, dat het groote en verschrikkelijke gebeurtenissen in zijnen schoot bevatte en tot rijpheid zou brengen. Het was toen, en voor de eerste maal, dat de staatkundigen, de toekomst voorspeld ziende, zich van deze fraaije en schilderachtige uitdrukking bedienden: de gezigteinder wordt dagelijks donkerder!

De Koning, in alles zwak en wiens kleingeestige verbeelding spoedig getroffen was, werd wegens die voorspellingen ernstig bevreesd. Hij gaf blijken dat hij zich de zaak zeer aantrok, en daarop bedachten de hovelingen, om de kwelling van den monarch weg te nemen en hem weder moed en gerustheid in te boezemen, met het orakel den spot te drijven en met minachting er over te spreken. De vleijers van het *Oeil-de-Boeuf* bedachten in 1739 het spreekwoord: *Ik lagch er mee, even als met het jaar veertig.*

De koning scheen een weinig gerust gesteld; ondertusschen weigerde men aan eenige nieuwe almanakken, waarin onheilspellende voorzeggingen werden gedaan, de koninklijke approbatie en het privilegie. De historie-schrijvers, de dichters en de nouvellisten van het hof bevlijtigden zich vlugschriften uit te geven, waarin alle zegeningen van den Hemel en alle aardsch geluk aan het noodlottig jaar werden toegezegd; zij voorspelden dat de roem en voorspoed van Frankrijk in 1740 ten hoogsten top zouden stijgen; ieder dag van dat gezegende jaar zou zich door een nieuw geluk kenmerken; de ellende van het volk zou ophouden; in plaats van eens, konden de landlieden rekenen, viermalen te zullen oogsten. De voorspellers van noodlottige gebeurtenissen zagen zich genoodzaakt hunne almanakken in Holland te doen drukken en ze ter sluik weder in Frankrijk in te voeren.

Gelijk het in dergelijke gevallen gewoonlijk gaat, zon vervolgens ook nu de politie om de dieven op te sporen, ten einde de onheilvoorspellende almanakken uit te roeijen. Verscheiden huizen werden geheel uitgeplunderd, een groot getal personen in de straten van Parijs beroofd en vermoord; maar de agenten der openbare veiligheid betrapten op heeterdaad zeven of acht rondventers van sombere voorspellingen; deze zij werden in de Bastille opgesloten.

Het was gemakkelijk te voorzien wat er gebeuren zou. De onbehendige strengheid van de regering werd bekend en was oorzaak dat de veroordeelde almanakken met dubbelen ijver gezocht werden. De vervolging bevestigt en versterkt het geloof. De vervolgde boekels verwierven een groot krediet en telden weldra eene groote menigte geloovigen.

Eerst ongewis en algemeen, werd de voorspelling welke zekerder bepaald het kwam, ten laatste tot eene enkele zaak; het publiek werd gewaarschuwd zich voor te bereiden op het einde van de wereld. Het laatste oordeel werd stellig voor het jaar veertig aangekondigd; het was het jaar van vergelding en straf.

Een dergelijk nieuws moest eenige opschudding baren. De bemoeijingen der overheid waren echter niet geheel vruchteloos geweest, zoo niet ten aanzien van Parijs, dan toch met opzigt tot de provincien. De verboden almanakken werden schaars verder dan 60 uren rondom Parijs verspreid. De verdere streken waren er voor bewaard gebleven, en eerst toen het jaar begon op zijn einde te loopen, was de voorspelling algemeen bekend, doch toen begon ieder zijn best te doen om met de onheilspellende profeten te spotten en de ongeloovigen riepen thans, nu het gevaar geweken was, overluid: *Ik lagch om het jaar veertig!*

Ter EFFECTEN-SOCIETEIT te *Amsterdam* werden gisteren (4 Januarij) verhandeld: 5 pCt. 51⅞, dert. zest., dito 5 pCt. 98; Kapitaal. 23 negen zest., ½; Handelm. 165¾; Ardoins 35 à 23, 30 zest., ⅞.

** Den 29. December 1839 is binnen *Utrecht* overleden Vrouwe HENRIETTA HOFMAN, Douairière van den Hoog Wel geb. Heer Jonkheer Mr. BARTUS-WILLEM BOSCH VAN DRAKESTEIN.

** Heden ontvingen wij de hartverscheurende tijding dat onze veelgeliefden oudsten Zoon EVERHARDUS KRISTIANUS, tweede Stuurman op het Fregatschip *de Broedertrouw*, Kapitein J. H. HAZEWINKEL, na eene gelukkige Reis den 23. December jl. van *Java* in het Vaderland teruggekeerd, in den avond van den 28. December jl. op de Reede van *Brouwershaven* door een ongelukkig toeval in den bloeijenden leeftijd van 23 jaren zijn graf in de golven heeft gevonden.

Een ieder, welke den braven veelbelovende Jongeling gekend heeft, zullen diep beseffen de slag welke ons treft.

H. VOLKERSZ,

GINNEKEN bij BREDA, C. H. VOLKERSZ,

1 Januarij 1840. Geb. VAN KEULEN.

Vrienden en Bekenden gelieven deze algemeene ook als bijzondere Kennisgeving aan te nemen.

** De ondergeteekende Azijnmakers hebben, ten gevolge van den stand der Gerstprijzen, besloten om den Prijs der Bier-Azijn op den 1. Januarij 1840 met ƒ 6 per Last te verhoogen.

A. VAN BERKEL & ZOON, te *Delft*.
Wed. N. BROUWER, » *Rotterdam*.
S. E. CRIELLAERT, » *Rotterdam*.
Gebroeders HAVELAAR, » *Rotterdam*.
KNOCK, » *Schiedam*.
C. LEEMBRUGGEN, » *Leyden*.
B. MALEFEYT, » *Rotterdam*.
MORACH & C., » *'s Gravenhage*.
OSLI & DEN BERGER, » *Rotterdam*.
H. E. SCHUURMAN, » *Utrecht*.
P. H. TROMP, » *Rotterdam*.

** Met belangstelling zal men vernemen, dat het bij een rapport aan de Koninklijke Maatschappij van Geneeskunde gedaan, bewezen is, dat de *Siroop van* JOHNSON het krachtdadigst werkend middel is om in weinig tijds de *Zenuwaandoeningen, Hartkloppingen, Aamborstigheid, Zinkingen, Verkoudheden* en *Hardnekkigen Hoest* te genezen.

Depot te *Amsterdam*, bij MASSIGNAC, Kalverstraat, N. 165, te *'s Hage*, bij MOUTON & ZOON, Magazijnhouders; te *Rotterdam*, bij LOEHL VORTSMAN; te *Breda*, bij VAN DEN GOORBERGH; te *Leyden*, bij ZIRER, Banketbakker; te *Utrecht*, bij REUSER; te *'s Hertogenbosch*, bij WELSCH; te *Dordrecht*, bij VANGOUDOEVER.

** On peut Souscrire chez BROESE & COMP. aux ouvrages suivants pour l'année 1840:

OEUVRAGES PERIODIQUES.

REVUE UNIVERSELLE, Bibliothèque de l'homme du monde et de l'homme politique au 19e siècle: 4me année. . . . ƒ 24,00.

REVUE BRITTANNIQUE, ou choix d'Articles traduits des meilleurs écrits périodiques de la Grande-Bretagne, sur la littérature, le commerce, l'économie politique. Il parait douze cahiers par an, formant deux beaux volumes in-8°. l'année. . . . » 9,50.

REVUE DE PARIS. La Revue de Paris parait tous les mois en un vol. in-8°. augmentée des principaux articles de la Revue des deux Mondes. l'année. . . . » 8,30.

REVUE DES REVUES, ou choix des articles les plus intéressans et plus remarquables, publiés dans les revues et recueils périodiques. l'année. . . . » 12,00.

REVUE DES DEUX MONDES. (Edition de Bruxelles) il parait tous les mois 2 liv. de 8 feuilles in-8°. qui forment tous les trois mois un vol. de 700 à 800 pages. l'année . » 12,00.

JOURNAL DES DEMOISELLES, réimpression de l'édition française et augmenté des meilleurs articles du journal des jeunes personnes, paraissant du 20 au 25 de chaque mois, avec lithographies, gravures, musique, broderies, tapisserie, dessins, patrons, modes, et modèles d'ouvrages de femmes. l'année. . . . » 9,00.

PETIT COURIER DES ENFANTS. l'année. . . . » 10,00.

MUSÉE DES FAMILLES, lecture du soir, l'année. . . » 3,50.

MAGASIN PITTORESQUE, éd. de Paris, l'année. . . » 3,20.

MAGASIN UNIVERSELLE, éd. de Paris, l'année. . . » 2,90.

RAOUX, Journal de pianistes, l'année . . . » 4,00.

L'ENCYCLOGRAPHIE DES SCIENCES MEDICALES. Réimpression Générale des ouvrages périodiques sur ces sciences, publiées en France, en Allemagne, en Angleterre, en Italie, ect. Chaque cahier . . . » 2,70.

Annales de Médecine Belge et étrangère, l'année. . . » 12,00.

JOURNAL POPULAIRE DE CHANT, avec accompagnement de Piano, l'année. . . . » 8,00.

Te BREDA, bij BROESE & COMP, Boekdrukkers en Boekverkoopers.